

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «РЕКРЕАЦІЙНІ ТА КУРОРТНІ РЕСУРСИ УКРАЇНИ»



Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Освітньо-професійна програма	Всі ОПП ФЕФ
Загальний обсяг	4 кредити ЄКТС
Тривалість викладання	2-й семестр, 3 чверть 2024-2025 н.р.
Обсяг навчальних занять	120 год.
у т.ч. аудиторні заняття	4 год/тиждень
лекції	2 години
практичні	2 години
Мова викладання	українська

Кафедра, що викладає: Туризму та економіки підприємства

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:

<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=5434>

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Онлайн-консультації: Microsoft Teams – команда «Рекреаційні та курортні ресурси України»

Інформація про викладача:



Бєлoборoдoвa Мaрiя Вaлeрiйiвнa

доцент кафедри туризму та економіки підприємства, кандидат економічних наук

Персональна сторінка

<https://ep.nmu.org.ua/ua/teachers/beloborodova.php>

E-mail: Bieloborodova.M.V@nmu.one

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Освітня компонента «Рекреаційні та курортні ресурси України» належить до переліку вибіркового навчальних дисциплін, що направлені на формування soft skills здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти всіх ОПП та спеціальностей ФЕФ на першому році навчання. Вона забезпечує загальний розвиток здобувача та спрямована на отримання знань щодо рекреаційного та курортного потенціалу регіонів України, а також дозволяє оволодіти навичками планування власного відпочинку на базі туристичних ресурсів України.

Цей курс побудовано на засадах студентоцентрованого підходу (Student-Centered Approach), який розглядає здобувача вищої освіти як суб'єкта з власними унікальними інтересами, потребами і досвідом, спроможного бути самостійним і відповідальним учасником освітнього процесу.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – формування знань щодо наявних рекреаційних та курортних ресурсів в різних регіонах України з метою оволодіння навичками організації власного дозвілля та рекреації для ефективного відновлення психофізіологічного стану і трудового потенціалу.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Рекреаційні та курортні ресурси України» є:

- формування знань про основні форми і види рекреаційного простору;
- формування уміння аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал основних туристичних регіонів України і Дніпропетровської області зокрема;
- формування знань та усвідомлення понять про рекреаційне навантаження, рекреаційні ресурси, територіальні рекреаційні системи;
- формування поняття про курортні ресурси України, зокрема державного та місцевого значення;
- формування уміння ефективно організовувати власну рекреацію та відпочинок.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

- знати і розуміти основні форми і види рекреаційного простору;
- знати особливості методології та методики рекреалогії як науки;
- вміти аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал основних туристичних регіонів України;
- знати і аналізувати основні типи природних лікувально-оздоровчих чинників, їх поширення по території України та вплив на здоров'я й самопочуття людини при використанні у лікувальних технологіях курортних установ;
- знати основні принципи розміщення і функціонування курортів; розуміти їхні класифікаційні градації;
- вміти ефективно організовувати власну рекреацію.

4. СТРУКТУРА КУРСУ

Лекції

Тема 1. Рекреація та рекреаційна діяльність як галузь наукового пізнання.

Предмет, завдання та практична спрямованість дисципліни. Основний понятійно-категорійний апарат дисципліни. Елементарні рекреаційні заняття. Тип рекреаційної діяльності. Цикл рекреаційної діяльності. Форми рекреації та їх функції.

Тема 2. Формування та структура рекреаційної індустрії.

Сутність рекреаційно-туристичної індустрії. Багатокомпонентність рекреаційного господарства: первинні, вторинні та суміжні підприємства. Види і функціональна структура закладів рекреаційного обслуговування населення.

Тема 3. Курорти – провідний сегмент рекреаційної діяльності.

Класифікація курортів. Найпоширеніші типології курортів за геопросторовими критеріями. Види та особливості санаторно-курортних закладів. Лікувально-оздоровчі місцевості України. Райони довготривалого й короткочасного відпочинку.

Тема 4. Рекреаційне районування – теоретичні основи, сучасний стан та основні проблеми.

Сутність рекреаційного районування. Мета та його завдання. Фактори і умови формування рекреаційних районів. Характерні головні ознаки рекреаційного району. Одиниці сучасного рекреаційного районування. Поняття про рекреаційні регіони, райони, підрайони, зони, центри, їхній розмір та значущість.

Тема 5. Формування та регіональні проблеми розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України.

Характеристика рівня розвитку рекреаційної галузі, її функціональна структура та територіальна організація. Значення розвитку рекреації та туризму для підвищення рівня економічного розвитку регіонів України. Основні рекреаційні системи України, регіони та комплекси. Мета і шляхи подальшого рекреаційного освоєння території України.

Тема 6. Азово-Причорноморський рекреаційний регіон.

Перша DMO в Україні. Роль ДАРТ, ГО, приватного бізнесу у розвитку рекреаційного регіону. Сильні та слабкі сторони регіону, стратегія подальшого розвитку.

Тема 7. Дніпровський рекреаційний район.

Національна програма «Намісто Славутича». Рекреаційні ресурси та санаторно-курортна база регіону. Діяльність SPA та Wellness комплексів на території району. Розвиток екологічних форм туризму в районі. Шляхи та перспективи подальшого розвитку та співпраці в сфері туризму та рекреації.

Тема 8. Карпатський регіон, Поділля та Полісся.

Характеристика курортів та туристських центрів регіону, перспективи подальшого розвитку. Рекреаційні та лікувально-оздоровчі ресурси регіону. Основні дестинації та атракції. Роль карпатського регіону в розвитку міжнародного туризму.

Практичні заняття

1. Рекреаційні потреби як основа територіальної організації рекреаційної діяльності.

Види рекреаційних потреб (суспільні, групові та індивідуальні) та їхня взаємодія. Фактори формування рекреаційних потреб.

2. Рекреаційне природокористування й охорона природи у рекреаційних комплексах.

Рекреаційне використання територій, що охороняються. Зміни природного середовища рекреаційних територій внаслідок інтенсивного розвитку рекреаційної діяльності. Екологічна ситуація і рекреаційне природокористування у великих рекреаційних регіонах України.

3. Особливості розміщення рекреаційних закладів та спеціалізованих комплексів в Україні.

Форми територіального зосередження закладів та територіальна структура рекреаційного простору.

4. Курортні фактори.

Поняття, класифікація, можливості використання в лікувально-оздоровчих цілях.

5. Аналіз курортів державного значення

Розвиток курорту державного значення Миргорода. Закон України «Про оголошення природних територій Куяльницького лиману Одеської області курортом державного значення». Особливості функціонування курортів державного значення Хмільник і Бердянськ.

6. Аналіз курортів місцевого значення

Курорти місцевого значення – Знамянське, Солотвино, Косів. Функціонування курортів місцевого значення в різних регіонах України, їхня роль в рекреації населення

7. Якість рекреаційних та курортних послуг.

Нормативно-правова база щодо забезпечення якості в туризмі. Закони України про організацію відпочинку населення: «Про курорти», «Про туризм», «Про природно-заповідний фонд»

8. Планування власного відпочинку на базі рекреаційно-курортних комплексів України.

Онлайн-бронювання, транспорт, розміщення та харчування, інші туристичні формальності.

Інформація для здобувачів заочної форми навчання. На сайті НТУ «ДП» розміщено графік навчального процесу. Протягом року передбачено заняття з викладачем відповідно до розкладу: 6 год. лекційних занять, 4 год. практичних занять, решту практичних завдань здобувач опановує самостійно. Здобувачі заочної форми навчання виконують передбачені робочою програмою дисципліни контрольні роботи (індивідуальні завдання, презентації, тести) та подають їх на кафедри на початку сесії, обов'язково до проведення контрольних заходів з дисципліни. Умови завдань розміщено на сторінці курсу на платформі Moodle. Форма контролю – диференційований залік.

5. ТЕХНІЧНЕ ОБЛАДНАННЯ ТА/АБО ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

На навчальних заняттях здобувачі повинні мати: гаджети з можливістю підключення до Інтернету; перевірений доступ до застосунків Microsoft Office: Teams, Moodle; інсталюваний на ПК та /або мобільних гаджетах пакет програм Microsoft Office (Word, Excel, Power Point); активований акаунт університетської пошти на Office365.

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Оцінювання досягнень здобувачів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти», <https://surl.li/bgpuz>. Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання здобувача за дисципліною.

6.1. Шкали

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних здобувачів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень здобувачів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо здобувач отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації.

6.2. Засоби та процедури

Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного контролю та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Поточна успішність складається з успішності за одну контрольну роботу (максимально оцінюється у 40 балів), оцінок за роботу на практичних заняттях (оцінюється 8 занять по 5 балів, максимальна здобувач може отримати 40 балів) та оцінок за виконання самостійної роботи (1 презентація, яка захищається на практичних заняттях, де вона оцінюється максимальна у 20 балів). Отримані бали за контрольні роботи, практичні заняття та виконання самостійної роботи додаються і формують підсумкову оцінку за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач може набрати 100 балів.

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	Визначення сумарного результату поточних контролів. У випадку коли здобувач отримав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку – складається залік у вигляді комплексної контрольної роботи, яка містить 40 тестів (максимальна оцінка – 40 балів) та 4 питання теоретичного спрямування, кожне з яких оцінюється по 15 балів за умови повного розкриття тематичного спрямування. Максимальна кількість балів за диференційований залік: 100 балів.
--	--

Практичні заняття	Дискусії, обговорення, де відпрацьовуються навички критичного мислення та аналізу, комплексного вирішення проблем, з використанням індивідуального та креативного підходу. Відбувається вирішення тестових завдань. Максимально оцінюються у 40 балів (8 занять × 5 балів/заняття).
Самостійна робота	Кожен здобувач повинен/на підготувати презентацію, яку необхідно захистити на практичних заняттях. Презентація оцінюється у 20 балів.
Контрольні заходи	Максимально оцінюється у 40 балів (1 контрольна робота)

6.3. Критерії

6.3.1. Критерії оцінювання *практичного заняття*.

Проведення практичних занять ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різного рівня складності для розв'язування їх на занятті. Практичні заняття включають проведення попереднього контролю знань, вмій і навичок здобувачів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю здобувачів, розв'язування завдань із їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Кожне практичне завдання оцінюється за тестовими завданнями або за участю в обговоренні.

Тестові завдання складаються з 10 тестів, де є одна правильна відповідь. За умови вірного вирішення одного тестового завдання здобувач отримує 0,5 балів. Максимальна кількість набраних балів за тестові завдання – 5 балів.

Участь у дискусіях оцінюється в 5 балів, при чому:

0 – студент не спроможний дати відповідь на запитання, відстоювати свою позицію;

1-2 – студент дає неповні, поверхневі, необґрунтовані відповіді на поставлені запитання;

3-4 – студент дає повні і ґрунтовні відповіді на запитання, але не здатний аргументовано захищати свою позицію;

5 – студент дає повні і ґрунтовні відповіді на запитання, здатний аргументовано захищати свою точку зору

6.3.2. Критерії оцінювання *самостійної роботи*:

Критеріями оцінювання самостійної роботи здобувачів є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних заняттях.

Оцінювання самостійної роботи відбувається через захист презентацій на практичних заняттях, причому:

Критерії	Бальна шкала оцінки за критерієм
<p>1. Усна доповідь: логіка побудови доповіді, повнота розкриття основних етапів дослідження; вміння чітко, ясно і стисло викладати сутність і результати дослідження; відповідність доповіді матеріалу презентації, дотримання структури доповіді</p>	<p>0 – доповідь не підготовлена, студент не спроможний чітко і ясно викласти сутність і результати дослідження; 1-2 - доповідь підготовлена, студент викладає загальні неузгоджені та часткові результати дослідження; 3-6 – доповідь підготовлена, але логіка доповіді не відпрацьована, презентація не відображає повністю основні етапи роботи, студент може викласти результати дослідження; 7-9 – доповідь логічно побудована, але студент не повно розкриває результати дослідження; 10 – доповідь логічно побудована, студент чітко, ясно, стисло і повно викладає сутність і результати дослідження, дотримується структури доповіді</p>
<p>2. Відповіді на питання. Повнота, глибина, обґрунтованість відповідей, вміння аргументовано захищати свої висновки</p>	<p>0 – студент не спроможний дати відповідь на запитання, відстоювати свою позицію; 1-2 – студент дає неповні, поверхневі, необґрунтовані відповіді на поставлені запитання; 3-4 – студент дає повні і ґрунтовні відповіді на запитання, але не здатний аргументовано захищати свою позицію; 5 – студент дає повні і ґрунтовні відповіді на запитання, здатний аргументовано захищати свою точку зору</p>
<p>3. Організація презентації. Використання та якість підготовки демонстраційних матеріалів: відповідність дизайну змістом і темою роботи; ергономічність, наочність та оформлення слайдів; ємність та стислість подання текстового матеріалу на слайді; повнота та відповідність темі графічного (ілюстративного) матеріалу;</p>	<p>0 – демонстраційні матеріали відсутні; 1-2 – демонстраційні матеріали є, але оформлення слайдів не розкриває тему та перешкоджає сприйняттю змісту результатів дослідження, текст важко читається, студент не використовує зміст слайдів для аргументації; 2-3 – демонстраційні матеріали є, використані засоби наочності інформації, але неякісно оформлені, мають місце помилки та неузгодженості, відсутні посилання на використані джерела, відсутні назви рисунків, діаграм; кількість слайдів не відповідає тривалості виступу; 4 – демонстраційні матеріали є, використані засоби наочності інформації, але мають місце помилки та неузгодженості; 5 – презентація гарно організовано, оформлення слайдів розкриває тему, текст легко читається, доповідь супроводжується засобами наочності інформації гарної якості, які допомагають найбільш повно розкрити тему, інформація виділяється за допомогою кольору, розміру, ефектів анімації тощо.</p>
<p>Максимальна кількість балів</p>	<p>20</p>

6.3.3. Критерії оцінювання *письмової контрольної роботи*:

Контрольна робота містить: 30 питань, серед яких 20 тестових завдань з чотирма варіантами відповідей по 1 балу, 10 відкритих запитань (правильна відповідь оцінюється у 2 бали, частково правильна відповідь оцінюється в 1 бал).

7. ПОЛІТИКА КУРСУ

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується «Положенням про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка»», <https://cutt.ly/mERLa5A>, Кодекс академічної доброчесності Національного технічного університету «Дніпровська політехніка», <https://cutt.ly/vERLfxF>. У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика.

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на день (щодня) поштової скриньки на Office365 та відвідування групи у Teams.

Протягом самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом «Рекреаційні та курортні ресурси України».

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. Здобувачу вищої освіти, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших здобувачів вищої освіти, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби). Практичні заняття не проводяться повторно, ці оцінки неможливо отримати під час консультації. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна

мобільність) навчання може відбуватись дистанційно – в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання.

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.6. Бонуси.

Здобувачі вищої освіти, які регулярно відвідували лекції та практичні заняття (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та приймають участь у конференціях, конкурсах тощо отримують додатково 5 балів до підсумкової оцінки.

7.7. Участь в анкетуванні.

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачу вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети, які дозволять оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Рекреаційні та курортні ресурси України».

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання на лекціях:

- вербальний метод (лекція, дискусія тощо);
- методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші);
- метод евристичних питань;
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо);
- інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо).

Методи навчання на практичних заняттях:

- вербальний метод (дискусія, співбесіда тощо);
- кейс-метод (вирішення ситуацій, розв'язання завдань тощо);
- метод мозкового штурму;
- метод евристичних питань;
- метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші);
- дослідницький метод;
- пошуковий метод.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Немець Л. М. Туристсько-рекреаційні ресурси світу : навчально-методичний посібник / Л. М. Немець, Г. О. Кулешова, А. В. Соколенко. Харків, ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2015. 102 с.

2. Рекреаційно-туристичні ресурси України з основами туристичного ресурсознавства: навчальний посібник. Вид.2, доп і перероб. / Н.О. Алешугіна, О.В. Барановська, М.О. Барановський, О.О. Зеленська, І.В. Смаль, І.М. Філоненко. Ніжин: ФОП Лук'яненко В.В. ТПК «Орхідея», 2015. 492 с.

3. Заваріка Г.М. Курортна справа: навч.посіб. Видавництво «Центр учбової літератури», 2015. 352 с.

4. Туристичне країнознавство: підручник / А. Ю. Парфіненко, В.І. Сідоров, О. О. Любіцева. 2-ге вид., переробл. і доповн. К.: Знання, 2015. 551 с.

5. Чир Н.В. Рекреаційна географія : навч-метод. посіб. / Н.В. Чир. Мукачєво : вид-во Дишкант С.Я., 2019. 156 с.

6. Рекреаційні комплекси світу : навч. посібник / І. Л. Полчанінова, М. М. Поколодна ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 107 с.

7. Белобородова М., Юрчишина Л., Козинець А. Потенціал розвитку екотуризму в регіонах України. *Індустрія туризму і гостинності в Центральній та Східній Європі*. 2021. № 3. С. 5-11.

8. Белобородова М., Олійник Т. Роль стейкхолдерів в управлінні якістю діяльності організації (на прикладі закладу охорони здоров'я). *Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. Сер. «Екон. науки»*. 2020. № 2. С. 124 - 139.

9. Белобородова М., Юрчишина Л., Карпа Д. Природоорієнтований туризм як складова сталого розвитку туристичної галузі. *Економіка та суспільство*. 2023. № 52. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-75>

10. Белобородова М.В., Донченко В.В., Волобуєва Д.С. Сільський зелений туризм як напрям розвитку територій: європейський досвід. *Інфраструктура ринку*. 2023. № 73. С. 1210+-127. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2023/73_2023/24.pdf

11. Белобородова М.В., Бессонова А.В. Ways of greening services in recreational facilities of Ukraine. *Інфраструктура ринку*. 2022. № 68. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/68-2022>

12. Bieloborodova M. The role of rural tourism in the sustainable development of local hromadas. *Науковий журнал «Економіка і регіон»*. 2022. №4 (87). С. 86-94. [https://doi.org/https://doi.org/10.26906/EiR.2022.4\(87\).2786](https://doi.org/https://doi.org/10.26906/EiR.2022.4(87).2786)